

SENASTE NYTT FRÅN STIFTELSEN LIVSLUSTS HEM OCH YRKESSKOLA FÖR FÖRÄLDRALÖSA OCH ANDRA UTSATTA UNGDOMAR I LETTLAND

Rekord i antal nya elever

I september startade skolåret med 27 nya elever. Det är den största gruppen nykomlingar hittills. Det gäller för personalen och de gamla eleverna att ta hand om sina nya kamrater och få dem att känna sig välkomna och trygga i sin nya miljö. Många har sociala och psykiska problem som en följd av en svår uppväxt och behöver mycket stöd och uppmärksamhet. Innan skolstart brukar hela skolan åka på en utflykt för att lära känna varandra. I år gick färden till Tervetes naturpark där man njöt av den vackra naturen och sen åkte man till en by som är uppbyggd för filminspelningar. **World Childhood Foundation** stod för årets utflykt.

De 42 eleverna vid skolan är uppdelade enligt följande: 13 kökselever, 7 snickarelever, 6 målarelever och 11 sömmerskeelever.

Dessutom får 5 elever gå färdigt nionde klass i skolan i grannbyn

Utflykt till Tervetes natur- och sagopark.

Plats för fler svaga elever på skolan

Trots löften och försäkringar från lettiska staten får vi ännu inte något finansiellt stöd. Att skolan och yrkesprogrammen är auktoriserade enligt lettiska direktiv hjälper inte. Trots fördelarna med auktorisation finns det en stor nackdel. Bara elever som har klarat nian med godkänd examen kan söka till utbildningarna och det utestänger många ungdomar som lämnas åt sitt öde. Från och med höstterminen i år har vi därför avstått från auktorisation och öppnat

skolan också för de mest behövande. Yrkeslinjerna finns kvar, men ger inget diplom. Vi har istället avtalat med våra partners **Krasu Serviss**, **Vairak Saules**, **Snickers Workwear**, **SAGA** och andra företag att de tar emot Livslust-elever på praktik och anställning. Dessa avtal gör att det finns en ingång till arbetsmarknaden för våra elever trots att de inte får en statligt godkänd utbildning. Elever, personal och partners är mycket nöjda.

Utbildningsdepartementet har tagit initiativ till att undersöka möjligheten att se Livslusts verksamhet som någonting helt nytt och ändra reglerna så att vi omfattas av statligt stöd. Vi håller tummarna.

Besök hos tidigare elever

Livslust är, så vitt vi vet, den enda skola som håller kontakten med sina gamla elever under lång tid. Skolan fungerar som ställföreträdande familj, som ger stöd och uppmuntran och som bryr sig om hur det går också efter att ungdomarna lämnat skolan. **Gita Priede**, som är ansvarig för den uppsökande verksamheten, hälsade senast på hos några flickor som har fått barn. Hon ser till att alla har vad de behöver och gamla elever får höra av sig om de behöver något. Tack vare den fortlöpande kontakten vet vi att ca 85% av de tidigare eleverna har skapat sig en normal tillvaro efter att de lämnat skolan.

Gita hälsar på hos **Jevgenija Zoreva** och sonen **Daniels**. De bor i Jelgava tillsammans med Daniels pappa **Maris Sidrevics** som också är tidigare Livslust-elev.

APU på Livslust – kunskap för livet

Evelina Davidsson från Barn- och Fritidsprogrammet vid Tessinskolan i Nyköping gjorde sin APU (Arbetsplatsförlagd Utbildning) på Livslusts skola i Lettland under perioden 13/3–7/4 2006. Här berättar hon om sina intryck:

”Att komma till ett annat land med en annan kultur är inte lätt. Att inte kunna språket försvårar ännu mer. Min vistelse på Livslust präglades dock av gästvänlighet, öppenhet, nyfikenhet och värme. Både personal och elever försökte involvera och engagera mig i det mesta, i varje fall så långt deras engelska och kroppsspråk räckte till. Svårigheter övervanns och mitt besök blev en helt unik upplevelse.

Jag fick höra att skolbyggnaden tidigare hade varit ett sjukhus för tuberkulossjuka. Jag skulle vilja säga att det fortfarande är ett slags sjukhus, ett sjukhus för skadade själar.

Evelina med Gita Priede, som var handledare under praktiken.

Det unika konceptet (en blandning av vanlig skola, yrkesutbildning, social rehabilitering, hem, familj och verkstäder) kan kanske låta som en konstig kombination, men faktum är att det fungerar och har hjälpt många ungdomar till ett bra liv. Man kunde faktiskt märka på ungdomarna hur de förvandlades dag för dag och jag hade en helt annan bild av dem när jag åkte än när jag kom. Ett som är säkert är, att utan skolan skulle många av dem inte ha ett ens chans att bli något, att skaffa sig ett eget hem, en egen familj och så vidare.

Under min APU fick jag att prova allt från arbete på kontoret (i den mån jag kunde), till att vara en vän till eleverna och fungera som stöd- lärare på engelsklektionerna. Vissa av aktiviteterna kunde jag bara observera, då processen var för känslig eller då språket satte stopp. Ingen dag var den andra lik förutom måltiderna på utsatta tider, morgonsamlingarna och olika kvällsaktiviteter. De lektioner jag deltog i var (fritt översatt) teknisk bild, praktiska yrkeslektioner, matematik, arbets säkerhet, datakunskap, engelska, livskunskap, socialpsykologisk träning och Tjejklubben. På kvällarna var jag med på gitarrlektioner, körsång, sportaktiviteter, aerobics, line-dance och keramik. Här märkte jag hur speciellt Livslust arbetar jämfört med en svensk skola. Säkerligen är grundsträvan densamma, men då man arbetar med helt olika metoder för att nå dit och själva huvudmålen skiljer sig åt (Livslust – tryggt liv, Sverige – välutbildad) kan man se skillnader.

Medan jag var där åkte skolan iväg på två större utflykter till Riga. Ena gången för att se en komisk teaterföreställning och andra gången för att fira minnesdagen för kommunismens offer. Det var intressant att se hur den svenska och lettiska kulturen skiljer sig åt. Jag anser att skolans trygga och familjära miljö är en förutsättning för att ungdomarna ska kunna upptäcka egna talanger och utveckla egna intressen. Livslust arbetar på ett helt nytt sätt. En viktig del

av utbildningen är att integrera eleverna själva i arbetet kring och i skolan. Det är ett sätt att motivera eleverna till att ta ansvar.

Trots att jag visste en del om skolan innan jag kom dit, hade jag aldrig kunnat föreställa mig hur det faktiskt var. Den värme, trygghet och öppenhet som präglade verksamheten var otrolig. Även om ungdomarna inte har någon ”riktig” familj, så har de en familj i Livslust.

Resan var lärorik för att jag lärde mig massor om pedagogiska och sociala yrken, i detta fall färgat av en annan kultur. Kanske viktigast av allt är att jag lärde mig mycket om mig själv. Sammanfattningsvis tror jag att jag bär med mig en annan människotro och inställning gentemot nya människor. Jag har ju sett hur man kan förändras med små, till synes enkla, medel och utvecklas till en hel och självständig individ. Jag tycker att Livslust visar hur hjälpverksamhet kan fungera på ett bra sätt. Man ser tydligt hur viktigt deras arbete är och jag tycker att de är både förebilder och föregångare inom detta område.”

Oriflame Cosmetics stöder Livslust-elever som vill studera vidare genom en stipendiefond där eleverna kan söka medel. Här ser vi stipendiater tillsammans med representanter från Oriflame och Livslust vid den årliga träffen på Oriflames kontor i Riga.

Personalseminarium i Aizupe

Den 2–3 oktober hölls ett seminarium för Livslusts lettiska personal i skolans fina samlingslokal. Seminariet leddes av **Christer Magnusson**, som är konsult på ledarskaps- och personalutveckling och ledamot av Livslusts styrelse sedan starten 1994. Detta var det tredje personalseminariet med syfte att främja laganda och trivsel i arbetet. Alla var nöjda och glada efter väl förrättat värv med mycket grupparbeten, diskussioner och glada skratt.

Sankt Laurentius-ordern belönar elever

*Mats Johansson t.v. delade ut årets stipendier till Bästa Elev flicka **Edite Sila** och till Bästa Elev pojke **Arturs Grigulis** som står bredvid rektor **Edijs Petersons** längst t.h. I mitten är det **Sergejs** som tar emot sin bror **Vadims Katans** utmärkelse för Årets Bästa Vän. **Vadims** kunde inte vara med på grund av arbetspraktik. Stipendiet består av ett diplom och 100 EURO.*

Stort tack till våra sommarvärdar

För sjunde året fick Livslust-elever bo hos svenska familjer under ett par sommarveckor. **Familjen Friström** på Gotland har varit med alla sju åren. Två pojkar fick resa ända till Tyskland. Värdfamiljerna gör en viktig insats. Många av ungdomarna har aldrig tidigare bott i en vanlig familj och de får med sig minnen för livet. Tack till **Eva Ribbing** som även i år lyckades med att pussla ihop familjer, ungdomar och resor. **Vill ni bli värdfamilj så kontakta Eva Ribbing på eva.ribbing@comhem.se eller tel 08-612 27 33.**

Anita Starka blev vän med familjen Sandgrens marsvin Zlatan

Jordbruket

Det blev en svår säsong för jordbruket med torka i juli och regn i augusti. Skörden blev betydligt mindre än beräknat på grund av torkan och även om vi hade stor nytta av spannmålstorken var det svårt att få in allt i tid. En del extra bidrag från lettiska staten samt EU-stöd hjälper dock upp den ekonomiska situationen. Ny ansvarig för jordbruket är **Janis Kleins**. Vi önskar Janis lycka till och hoppas att han har hand med vädrets makter så att jordbruket kan generera ett bidrag till skolans kostnader.

Jordbruket har vuxit till 300 ha (varav vi äger 2/3) och det har visat sig vara en mycket god investering då markpriserna har dubblats

Jordbrukets ledning: Övre raden **Christian Örup**, **Liga Landisa**, **Janis Kleins** och därunder **Ugis Cebers** och **Kaspars Pavars**.

eller tredubblats och fortsätter att stiga. Maskinparken behöver i vissa delar förnyas och utökas. Vi undersöker för närvarande möjligheterna att hitta bra begagnad traktor samt skördetröska. Jordbruket drivs sedan i våras i bolagsform vilket innebär ökade möjligheter för såväl statliga stödpengar samt finansiering av investeringar via t.ex leasingavtal.

Många slog ett slag för Livslust

En vacker höstdag i september spelade 76 personer golf för Livslust. **Kungl. Drottningholm Golfklubb** ställde upp och bjöd på greenfee. Deltagarna betalade "en dubbel greenfee" och fick, förutom en härlig golfdag, ett fint startkit skänkt av **SEB**, speltips av klubbens tränare, förfriskningar längs banan, lunch och många fina priser som skänkts av Livslusts sponsorer. Golfdagen gav ett mycket fint bidrag till vår verksamhet och vi hoppas naturligtvis på en fortsättning nästa år.

Insamlingar till Livslusts elever

Eleverna får naturligtvis allt de behöver under sin tid på skolan. Dessutom får de med sig ett start-kit när de ska sätta sitt första bo. Vi utgår från individuella behov och ser till att alla har kläder, sängkläder, handdukar och en del hushållsutrustning med sig för att komma igång. Vi brukar få både nytt och begagnat från företag och privatpersoner. Senast var det personalen på **Vattenfall** som samlade in vinterkläder, skor och långbyxor och **Förenade Liv** håller just på med sin årliga julinsamling.

För första gången arrangerades den 3 oktober "**Apkars Dzivespriekam**" (Runt Livslust), en tävling där flickorna springer 1,8 km och pojkarna 3,6 km. Meningen är att detta ska bli ett årligt evenemang med sug efter att sätta nya rekord.

Litet av varje

- Den 30 maj var årets "**Anti-Rök-dag**", en del i det drogförebyggande programmet. Dagen uppmärksammades med en lång vandring på flera mil i skolans omgivning. Bara fem av de nuvarande eleverna är rökare och de faller nog snart för grupptricket och slutar med denna onödiga vana.
- I juni reste ett femtiotal **Vattenfall-veteraner** till Lettland och passade på att besöka Livslust. Efter att ha delat ut gåvor från Sverige guidades gruppen runt på skolan, köpte produkter från syverkstaden och avslutade med middag innan det var dags att resa vidare mot Riga.
- Den lettiska fiskgrossisten "**Zivs**" bjöd alla elever på utflykt till en fiskfarm i Irlava i juni. Zivs har beställt julkort med fiskteckningar av våra elever.

- Den 22 juni var det **examen** för 14 elever som nu har en grundutbildning som sömmerskor, målare eller snickare. Vid examen deltog yrkesexperter från våra partners **Snickers Workwear**, **Krasu Serviss** och **SAGA** som också ordnat med praktikplatser eller arbete för de nyutexaminerade eleverna.
- 36 personer från Skol- och Ungdomsenheten "**Navet**" i Nyköping besökte Aizupe den 13 juni. De arbetar med liknande målgrupp och tyckte vår verksamhet var mycket intressant. De passade på att beställa specialsydda förkläden från syverkstaden.
- I slutet av juni vandrade eleverna utefter Östersjökusten mellan Mersrags och Klapkalnciems.
- Den 30 augusti hölls ännu ett möte där Livslusts samarbetspartners träffas och utbyter erfarenheter. Denna gång var det **KPMG** i Stockholm som var värd och temat var "Avdragsrätt vid gåvor till skattebefriad stiftelse". Om ni vill veta mer om detta ämne var vänlig kontakta Livslusts kontor på 08-6607784 eller maila till livslust@telia.com Tack till **Anette Keiler-Arvedson** som arrangerade träffen.
- Representanter från den lettiska motsvarigheten till vårt AMS besökte skolan i oktober. De kom dels från centralenheten och dels från Tukums läns avdelning. De var mycket positiva till verksamheten vid skolan och då speciellt den sociala rehabiliteringen, som inte finns någon annanstans.
- **Lattelekom** har skänkt fem nya datorer till skolan.
- På hotell **SAS Radisson Daugava** i Riga har man satt upp ett skåp där Livslusts produkter finns utställda.
- Ny sponsor i Lettland är mobiloperatören **Latvian Mobile Telephone (LMT)**.
- Livslusts hemsida **www.livslust.com** finns nu även på engelska.

Även om flickorna här ser nog så snälla ut så blev **Halloweenfirande** precis den lekfullt skräckfyllda upplevelse som det ska vara.

Stiftelsen Livslust

Box 29092, 100 52 Stockholm, Tel: 08-660 77 84, E-post: livslust@telia.com, Hemsida: www.livslust.com

Postgiro: 90 07 42-8, Bankgiro: 5190-4688, Org.nr: 802018-1064

Generalsekreterare: Elisabeth Melin, **Ekonomi/Redovisning:** Eva Leufvén

Volontärer – Projektledning ekonomi: Eva M. Christensson. Produktutveckling och försäljning: Eva Martinsson, Christina Bonde, Birgitta Persson.

Specialevenemang: Kerstin Nordin, Anette Keiler-Arvedson, Pia Wikström, Anne Nordström. Sommarresor: Eva Ribbing. Revisorer: KPMG.

Jordbruksrådgivare: Christian Örup **Styrelse:** Kerstin Nordin (ordförande), Eva M. Christensson, Rikard Josefson, Christer Magnusson, Elisabeth Melin,

Torbjörn Torell **Beskyddare:** H.M. Drottning Silvia

Köp Livslusts julkort och julklappar

Årets julkort är trespråkigt - svenska, lettiska, engelska. Formatet är liggande A5, på framsidan bilder med jultema från de fyra yrkeslinjerna, inuti finns information om skolan och julhälsning. Kortet levereras med kuvert och kostar 30,- inkl. moms plus frakt. Vi erbjuder också trevliga textilprodukter från vår syverkstad. Nytt för i år är att ni kan beställa förkläde, grytlappar, grytvante och påspåse i eget tyg. Om ni behöver byta stolsdynor eller kuddfodral ger ni oss de gamla överdragen och det tyg ni själv valt, så syr vi nytt. **För beställningar av julkort och information om produkter och egna beställningar kontakta oss via mail livslust@telia.com eller på telefon 08-660 77 84.**

Julmarknader med produkter tillverkade i Livslusts verkstäder blir i år hos **Länsförsäkringar** den 7 och 20 december, hos **Electrolux** och **Vattenfall** den 14 december och hos **Telia** den 6 och 8 december.

Ett varmt tack till alla trogna bidragsgivare!

Du kan hjälpa oss att hjälpa

En gåva till Livslust är en gåva till utsatta ungdomar i Lettland. Som **SAMARBETSPARTNER** går man in med ett långsiktigt engagemang. Som **LIVSLUST-FADDER** stöder man verksamheten med ett valfritt belopp varje månad. Man kan ge enstaka bidrag t.ex. i samband med jul eller en födelsedag. Man kan bli **SOMMARFAMILJ** eller **KÖPA PRODUKTER** tillverkade vid skolan.

Vill du veta mer, kontakta oss på 08-660 77 84 eller livslust@telia.com eller www.livslust.com